מנלת אסתר

ונהרג על המראחו לא היו לריכין למחמר הזה כלל . ושם בפרק מי שמחו (דף כ') גבי (ט) נשים בברכת המזון אי דאורייתא אתי דאורייתא ומפיק דאורייתא. ובנמרא פסחים (דף קפ"ו) וזבחים (דף ש"ט) לתרו ואפילו לתאן דאתר תלות אינן מבשלות זו את זו הני מילי דאורייתא ודאורייתא או דרבק ודרבק אבל דרבק ודאורייתא אתי דרבק ומבשל דאורייתא מפני שהוא אצלם כדבר של רשות דמבסל מנוה | (י) ומדין הזקן עצמו מהברר הענין ביאור נכון כי כל מה שחשב ודרש בו הרב אינו אמת אבל דבר ברור הוא שאינו נעשה זקן ממרא על של דבריהה כלל, וכך אמרו שם בפרק הנחנקין (דף פ"ז) לדברי ר"מ שחינו חייב אלח על דבר שזדונו כרת ושננתו הטחת וגמיר לה מפר העלם דבר של לבור והתם הין הייבין על שום היסור של דבריהם ולה על של חורה כמי חלה כ' יהודה חייב הזקן אף על המפילין שהוא מ"ע מפני שעיקרו מדברי הורה ופירושו גזירות של דבריהם אלא טפירושין שקבלו מן המדות שהתורה נדרשת בהם או שלמדו

הברייהא מהפרשת לדעת ר"מ אני אומר שאם קדש אדם בהמן משש שעות ולמעלה ובא אחר וקדשה בקדושין גמורין והורה הזקן שהיא מוחרת לראשון ואסורה לפני ולכל אדם וכם הורו שהים אשת השני , אע"ם שהתיר דבר שזדונו כרת ושגנתו חשאת ממש כיון שאין מחלוקתם אלא מהמת דבר של דבריהם , אינו נעשה זקן ממרא דלא קריקן ביה על פי החורה , אבל ההלכה למשה מסיני תורה היא כמו שדרשו (יומא כ"ח) תורותי שתי תורות אהת שבכתב ואחת שבעל פה , ולזה החידוש נחכוונתי בהאריכי בכאן מפני שמעו רבים

שמלותיהם אינם כתובים בתורה לא נוכל לקרוא אותם עבריינים קמ"ל. גם ההיא דמי שמתו ששהלו (מ) נשים בברכת המוון דחורייתה או דרבנן דמשמע התם שהם הן מדרבנן אינן מוציחות החנשים, פשיטה שחפילו שיהיה מן התורה לשמוע חליהם חמורים הם מצותיה יותר ממצותיהם. ומה שאמר עוד כי (י) מדין הזקן עצמו מתכרר שאין דבריהם בכלל לאו זה שא"כ גם עליהם היה נעשה זקן ממרא, אני אומר כי גם לפי סברתו שסובר שבכלל לאו זה אינו רק פירושיהם על התורה יקשה שא"כ על כל דבר של תורה יעשה זקן ממרח. ומנחתי חה"כ כזוחר הרקיע שנם הוא הקשה עליו זחת הקושיא .

בדבר שהוא מתחייב ממש על זדונו כרת כדמפרש כנמרא הוריות (דף ח'). ולדברי מדברי סופרים דדרים (סנהדרין פ"ו) תורה ויורוך. ולח תבין דברי סופרים שהם אותם על פה מסיני, ומפורש הוא במשנה הזו (שם פ"ה:) תמרו הומר בדברי סופרים מדברי תורה האומר אין תפילין לעבור על דברי חורה פטור המש סוספות להוסיף על דברי סופרים הייב, שהם קבלו בפירוש הטוטפות שנלטוינו בתורה שהם ד' והם שנקראו בכאן דברי סופרים כלותר פירושם לא תקנותיהם. וכבר נתפרש זה בנתרא הוריות (דף ד') שכל דבר שאין הלדוקים מודים בו והם המדרשים כולם בהם הוא מהחייב , ובהפרי בסוף הברייחת השנויה בנמרא אלו הן הנחנקין ח"ר כי יפלא וכו' שנו כך על פי החורה על דברי חורה חייבים ואין חייבים על דברי סופרים כלומר שאין היובו אלא על פירוש של סופרים בדברי חורה לא על דבר שעיקרו דברי סופרים. ולפי שאמרו בגמרא שזו בזה. ומ"מ כללי הרב משתבשין אבל הדבר האמיתי המנוקה מכל שבוש הוא שנודים , שאין הלאו הזה לא מסור אלא במה שאמרו בפירוש החורה כגון הדברים הנדרשים בגזרה שום לו בבנין אב ושאר שלש עשרה מדום שהתורה נדרשת בהן או במשמשות לשון הכתוב שלמו וכן במה שקבלו הלכה למשה מסיני תורה שבעל פה שאם יראו הם שזה הדבר

מרגניתא מכא

כנר חנוכם וכז' הו"ל למימר ספם כים להם למנות כל דבר שהוא מדרכנן, כיון שהם ככלל לא תסור . א"ו דסוא סדבר אשר דכנתי דאין כל תקנות חכמים בכלל לאו דלא תסור מדאורייתא אלא כל מה שגזרו וחקנו כ"ד הגדול שכירושלים בישכח הגזיח , וכיון שכן היה מקום לדתוח מנ"ל דכל שאר תקנות ומנהגים כ"ד הגדול שבירושלים בלשכת הגזים חקנו דלמה תקנו אותם חון ללשכת הגזים או ב"ד שביבנס ואושא ושאר מקומות דכשלמא נר תנוכם ומקרא מגילם יש לנו ראים שב"ד הגדול שנירושלים בלשכת הגזים תקנו דאי חון ללשכת הגזים תקנו א"כ איך מכרכין ולונו דתקשי סיכן לונו דחין לומר מלח תסור דהה הם פקנו חוץ ללשכת הגוים אינם ככלל לאו דלה חסור והא ודחי אין סברה לומר דכיון דחסמכוסו חלה מסור משום כן יכרכו ולונו דכרי כם כ"ל מהקני בהקנם חסמכוסו חלה סכור ואין שיין לכרך ולונו משום אסמכהא זו . א"ו פ"כ דכ"ד הגדול שכירושנים כנשכם סגויה מקנו ושפיר מברכין ולונו שהמה ככלל לאו דלא תסור דאורייהה מבא"כ שאר מקנים וגזירום מנ"ל דכלשכת הגזית מקנו . ומש"ם הוכרה הרמב"ם למפרט בהשנתו שבמו נר הנוכה ומקרא מגילה

כים ראוי שימנם נס"י ועירוכין שמברכין ולוט כמו נר הטכם ודוק סיעב: יאין להקשות לפי שיטתי ואת א"כ סיכי פשיט רכא כריש מס' מנילה דמת מנוה ומקרא מגילה מת מצום עדיף תהא דתנן גדול ככוד הככיות שדותה ל"ת שכהורה הלא לפי שיטתי דלא דתי ככוד סבריום ל"ם שבתורם אלא דברים שתקנו כ"ד הגדול תוך ללשרם הגזים ואינם אלא אכתבתא על לאו דלא תכור אבל מגלן דדחי ככוד הבריום מקרא מגילה שחקני בלשכם הגזים מדתברכין ולוגו כנ"ל (ואל החמם כלא מקרא מגולם מרדכי ואסחר חקנו וכם כיו בחו"ל וא"כ איך אני קורא מקרא מנילם מהקנום לשכת הגזים, ז'א דהרי שלחה אסתר לחכמים קבעוני לדורות וי'ל דשלהה לחכמים שבירושנים שיתקנו ויקבעו לדורות ומקנו כמקום לשכת סגוית דאע"ג דקדושת יסושע כעלה סיינו קדושת ערי א"י אבל קדושת מקדש וירושלים לא בעלה לעולם כמ"ש הרמג"ם בש"ו ו"ל ולמה אני אומר קדושה ראשונה לא בעלה לעסיד לכא כמקדש וירושנים ובקדושם שאר א"י אני אומר בסלה וכו' ע"ט). די"ל דהכי ששיט רבא מדחני גדול ככוד הכריום שדוחה ל"ח שנחורה דקשה למה חלי סנדולם לכבוד הבריות כמה שדוחה ל"ח שכסורה שהוא אהמכתא דלא חסור ולא חלי הגדולה במה שדוהה עשה דהורייהה דהרי מת שלוה דוחה פסח ומילה מולהחותו. אלה דע"כ נ"ל דיותר מסתבר לומר דסדהם עשם דאורייתא בשב ואל מעשם משידתם לים דרכנן כקום ועשה ועיין ככרכות דף כ' ע"א . וע"ו קאמר דגדול כבוד סבריות שדוחה ל"ח דרכנן בקום ועשה . והשהא פשיע רבא שהיר מדחוינן שדוחה ג'ם כקום ועבה חש"ב דמהחבר שלה הדחה בקום ועשה חצילו כ"ם דרכנן חש"ב דדמי עשם דאורייתא בשב ואל העשם, מדתלי סגדולם כדחיים ל'ם דרבע בקום ועשם. דין סוא שמדחם מקרא מגילם נגד ככוד הכריות אפ"פ שהיא דאורייתה מק"ו שנדחים ל"ם דרבט כקום ועשם כ"ש שתדחה עשה דאורייתא בשב ואל מעשה ודוק היעב:

רעוד סכימותי לי דרך אחר ליישב סוגיא זו דברכות לשיטת סרמב"ס. וסוא אחר שאודיעך דהא דכתב סרמב"ם בריש פל' מתרים וז'ל אחד דברים שלמדו אותם שפי השמועה והם תוכה

לב שמח

ויש פוד מקום חתי לעשות סניפין לום מם ככתב הרשב"ן כסימן הנוכר וו"ל פוד הכיח ייש פוד מקום חתי נששות שניפין מזם מם שכתכ הרשביץ כסימן המזכר וחיב שוד הכימ הרמב"ן רחים הסיח דפרק כירם שהולרכו לומר דמחן דעבר חדלבנן שרי למקריים עבריילה ואל היו חיסורין דרבון בכלל לחו דלח תסור לח סיו לריכון לזה. וחין זם קשה שכיון שלח נכתב החיסור כפירוש בתורם הים חפשר ללחד עליו זכות ובדחתריון כפ"ק דמלישה לח תחמוד לחינש כלח דמי משמע להו ע"כ. וממנו נקת ג"כ שעם חל הקולות כחיסורי ברכנן ראש"ג שיש עלום בתורם חוברם כלח תפור חיים משורשי בה ולחו משחע להו לחיים: דרבען דחש"ע שיש שניהם בתודה חוסרם כנח תפוד חינה מפורשים בם ולה משתע גם וחייבו ולכך אין ראוי להחמיר של השוברים כהם כתו השוברין במשודשין בה ובשין זם כתב הר"ן ר"ם יוס"ב כיון דאה בכלל שינוי דכתיב בתודה כביוא מינסו אלא מרכוא קיוני שפי והמדוך הכתוב יוס"ב כיון דאה בכלל שינוי דכתיב בתודה כביוא מינסו אלא מרכוא קיוני עפי והמדוך ההחוב מושב שים בשוב ולא המדין והל היים מושב שים והכ"ב האוריית לה ולל מידי וכתב שם הכ"ץ דוקל במידי דלא כתיב בהדא כתוספת שישוי וביול אתרים לה ולא מידי וכתב שם הכ"ץ דוקל במידי דלא כתיב בהדא התוספת שישוי וביול אלל בתיב בהדא ואחבר בהדיא מחיים ברישה ש"ב. סדי כאן דאפי הוספת יוס"ב אלל בתיב בהדא ואחבר בו להקל מחים דלה בהדא ואחבר של ברישה או ברישות או באישורה שה בהדא בתוכם מהוב בהדא בחיים בהדא ברישות המוב בהדא בתיום בהדא בתוכם בלא בתוכם בהדא בתוכם בתוכם בתוכם בתוכם בתוכם בתוכם בהדא בתוכם בהדא בתוכם בתוכם

דחשכי לים מדחוריותה אמרו כו להקל משום דלה כתיב בהדיה וה"כ מאי גרישותה אי בהיסורין ממש דרבען נימה הכי וחדרכה קדו הוא דמשום דלה כתיב בקרה בהיה אי בהיסורין ממש דרבען נימה הכי וחדרכה קדו הוא דמשום דלה כתיב בקרה בהיה ימשתה מה שבתב שד הכמבין דבגמי הסהים ותכחים אמרו אפי למ"ד מטוח היען ודרבען ודרבען הבנען הבי הדאורייתה ודאורייתה דרבען ודרבען ומבעל דאורייתה מעי שהוה אלום כדבר של רשות שהמשל העם עכיל, לה מרכעת מילתה דמשום דחשיב להו כדבר של רשות דהה מישולה דגמי שפיי עכיל, לה מרכעת מילתה דמשום דחשיב להו כדבר של רשות דהה מילות הפי הורייתה למד מטוח היען מכעלות הפי דהורייתה ודהייתה מכשלות היען שעתה ודהי משום דהשיב עד משום אמיה בשתיהן מלות הקלה מרשה של הורים אתי ששה ודתי את לה תמשה לי משם הע"ב בתחיםן מלות הלן מוכ וכן יהים לשנין וכן התי עשה דרבים ודהי את לה תשבה דיחיד משום שוה קל מום וכן יהים לשנין וכן התי עשה

דברים ירוצלים נתי היקרי מקום כמ"ש החום" הנ"ל. והא דכתב הרמב"ם ב"ד הגדול שנירושלים סיינו כתם כ"ד סגדונ שכירושנים סיושנין כלשכת סגזית וסשיעה הם גזרו הכמי סחלמוד החר שבעלו הכ"ד הגדול לנתרי כת"ש הרתב"ם בהקדתת חיכורו הגדול שכ"ד הגדול של ע"א בעל כתה שנים קודם חיכור החלמוד שחיון ככלל לאו דלא ספור אלא אסמכהא בעלמא. ולפ"ז הכי פירושו לשיטת ה רמב"ם. תרגמה רב בר רב שכח קמים דרב כהנא בואו דלה חבור אחיכו עלים ואו דלא תפר נמי דאורייתא, ר"ל ממ"ג אי לא אתנו רבנן דלידהי איסורייסו מקמי כבוד סבריות א"כ דהורייתה כוח וחי חתנו מעיקרה דלידתי היסורייהו מקמי ככוד הבריות ה"כ ליכה לחו דלה חסור כלל ומאי שדוחם ל"ת בבשורם דנקט . ועל זם אסברינסו רב ככנא כל מילי דרכנן , ר"ל אפילו מם שנורו וחק'ו וסנסינו כ"ד סגדול או הכמי סחלמוד אחר שכטל ב"ד הגדול ופשט איסורן בכל ישראל אע"ם שלא נחקן רליכה סגוית ואין אני קורא עליסן ע"ם סדבר אשר יצידו לך מן סמקום ססוא שסוא לשכת סגזית ואינן ככלל לא תסור אעפ"כ אסתכינסו אכתכתה בעלתת אסאי לאו דלה תסור. וא"כ אע"ג דגא אחנו מעוקרא, כ"ל סב"ד סגדול שחון ללשכת סגזים שרו רבון משום ככוד סבריות כיון דליכא כגזירתם ותקנהם לאו דאורייתא ואינם אלא אסמכתא בעלמא ודותם ל"ח שכהורם דקאמר

סיינו אכמכתא דל"ם שנתורה, וכמו שפירש כן גם סרמב"ן ודוק: ומעיקרא דאחיכו עלים סוו סכרי דאין בכלל לאו דלא חסור אלא מם שחקוו סכ"ד סגדול שבירושנים כלשכת סגזית ושאר מילי דרבנן אינן מוכמכים ללאו דלא תסור ומש"ם אחיכו עלים כנ"ל ואסברינהו ר"כ דגה מה שתקנו ב"ד הגדול הון ללשכת הגזיה וכל שאר מילי דרבנן אע"פ שאינם ככנל לאו דלא חסור מדאורייםא מוסמכים כם באסמכתא בעלמא על לאו דלא ססור ואכא קתני שדוחם נ"ח, ר"ל אסמרהא דלא ססור כנ"ל. וסיינו דקא נרים שרו רבנן ולא . גרים לא גזרו רבען דאי לא גזרו רבען כלל אין אפילו אסמכתא דלא מסור כיון דמעיקרא אחנו וא"כ לא נאמר איסורייםו כלל במקום סכוד סכריום ולא שייך לא תסור כלל כנ"ל. ולעיל גבי מדלגין סיינו ע"ב ארונות נקט לישוא דלא בזרו רבנן דשם אין נפקוחה אפילו אם נימא דמשיקרא אהנו ושיין שפיר למימר לא גזרו. אבל סכא אי הסשר לומר לא גזרו ודוק סיטב: וכוס מדוקדקים לי דברי סרמכ"ם בהשינו על כה"ג וו"ל . ומה שיראה שהביאה (ר"ל לבה"ג ולאינך) אל זה (ר"ל למה שמנו הנוכה ומקרא מגילה בחוך חרי"ג מצום שנאמרו למשה בסיני) היותנו מכוכין אשר קדשנו במצוחיו ולונו , ובהלם ספ"ס סיכן לונו ואמרו מלא מסור . ואם מטעם זם מנו אוהם סנם ראוי שימנה כל דבר שהוא מדרכנן, כי כל מה שלוו הכמים למשותו וכל מה שהוהירנו ממנו ככר לווה מרע"ם שילוונו לעשופו וכו' כי סנס אנהנו מכרכין אק"ב ולונו כמו שמברכין על מקרא מגילה ונר חנוכה והכל מדרכנן וכו' עכ"ל . ויש לדקדק כדכריו אחר שם"ל להרמב"ם שכל מה שנורו וחקנו מכמים סמם ככלל עשם דעל פי התורם אשר יורוך וככלל ל"ח דלא תסור מדאורייתא כמכואר כדכריו שכתב ואם מטעם זה מנו אותם הנה כאוי שימנה כל דבר בהוא מדרבנן וכו' א"כ למה פרש בהוף דבריו וכמו במנו כר הנוכם ומקרא מגילה הים ראוי למנות נע"י ומנות עירוב שמברכין וצונו כמו

קנאת סופרים דבריהם ולעולם בין לר"ם בין לר"ו אינו חייב אלא ע"ר של תורה מפורש בר"ם ולא

דבריהם ולעולם בין לר"מ בין לר"ז אינו הייב אלא עד של תורה טפוח של ידריה כלקו אלא דר"מ בעי ודונו כרת ולר"י אף על התפילין:

[ל"פ" שיטת הרב ז"ל נ"ל דאיכא למיטר דמאי דשנו בספרי ע"פ התורה וכו
על ד"ת חייבין ואין חייבין על ד"ם לאו מיפא דברייתא רלעיל וכי יפלא
וכו' דאיתא בפ' הנחנקין ותרגמוה התם אליכא דר"ם אלא בפני עצמה גשנית
אלובא דר"י דפליג התם בגברא ארישא דר"מ דבעי דבר שיש בידונו כרת ור"י
אלובא דר"י דפליג התם בגברא ארישא דר"מ דבעי דבר שיש בידונו כרת ור"י קאמר ע"ד, שעיקרו מד"ת ופירושו מד"ם ובתר הכי אתא ר" אלעור כשם רכי קאמר עדד שעיקרו סרית ופירושו סדים ובתר הני אתא ד אלעיי בשם יבי הושעיא על ההיא מתני' דתומר בד"ם וכו' וקא פריש להא דר' יהודה דאינו תייב אלא ע"ד שעיקרו מד"ת ופירושו מד"ם דאון לנו אלא תפילון וכו' והיינו דך דספרי דהכא ולאו ר"ם היא אלא ר"י הוא דקא שני לה והרב ו"ל פסק כר"ם וכמאי דתרנמה לההיא כרייתא רב פפא התם בפרק הנהנקין וכר"י דמומיף אדר"ם אף בתפילון וג"ל ראיה לזה מאי דתרנמו אליבא דר"ם מסך זה יועץ למד תרב זיד דררים אף בסידי דרבון כשתוא סביא לידי דבר שוייבין על דרונ כרת זעל שגתו חטאת מחייב משום זקן ממרא וכן מוכח מלשינו דפ"ר מהלי מטרים זכיצד דבר המכיא לידי דבר שחייבין על זרונו כרת ועל שנגתו תשאת כגון שנחלקו כעיבור שנה אם מעכרין עד הפורים או בכל אדר ה"ז חייב שוה מביא לידי חמץ בפסח והספ"ג גם דנא הבין כן לרעת ר"מ ולא הכנתי איד יתכו זה להרמב"ו ז"ל כמ"ש דלר"ם אם מדש ארם אשה בחמץ משש